

SANİAT

Milliyet

9 TL HAZİRAN 2014 | K.K.T.C Fiyatı: 10 TL

CANNES FİLM FESTİVALI
ALTIN PALMIYE ÖDÜLÜ

YILMAZ GÜNEY 1982

**NURİ
BİLGE
CEYLAN** 2014

Kış Uykusu yeniden Yol'u açtı

İSTANBUL **MÜZİK** FESTİVALI
DOĞANIN ŞARKISINI SÖYLÜYOR

TIYATRONUN ÖDÜL MIKNATISI
ZERRİN TEKİNDOR

ÇEVRECİ TASARIMLAR

FUTBOLUN EDEBİ HALİ

Artık Altın Palmiyeli bir usta

Nuri Bilge Ceylan, 67. Cannes Film Festivali'nin 24 Mayıs'taki ödül töreninde uzun süredir hakkı olan Altın Palmiye'ye "Kış Uykusu"yla uzandı. Sinema dünyasının en prestijli ödülü, hem Ceylan'ın müthiş kariyerinin hem de Türkiye sinemasının uluslararası alandaki zirvelerinden biriydi.

NİL KURAL

nil.kural@milliyet.com.tr

Bu yıl 67.'si düzenlenen Cannes Film Festivali, 24 Mayıs'taki kapanış töreniyle sonlandığında festivalin akıllara kazanan son karesinde Nuri Bilge Ceylan, "Ödülümü Türkiye'de geçen yıl hayatını kaybedenler dahil olmak üzere Türkiye'nin gençlerine adamak istiyorum," diyerek sinemanın en prestijli ödülü Altın Palmiye'yi kaldırıyordu. Kısa filmi "Koza" (1995), uzun metrajlı filmleri "Uzak" (2003), "İklimler" (2006), "Üç Maymun" (2008), "Bir Zamanlar Anadolu'da" (2011) ile her seferinde dünyanın bütün yıl konuşacağı sinema filmlerini binlerce aday arasından seçen Cannes'ın ana yarışmasında yer alan Nuri Bilge Ceylan, bu yıl daha önceden de almasının kimseyi şaşırtmayacağı Altın Palmiye'ye uzandı. 2003 yılında "Uzak"ın Cannes'daki gös-

teriminden çıkınca büyük bir sinemacıyı keşfetmenin festivali takip eden binlerce eleştirmende yarattığı sevinç yıllardır festival tarihinin en önemli anlarından biri olarak anlatılır. Nitekim uluslararası sinema dünyası ile auteur yönetmenin ilk tanışması, "Uzak"ın aldığı Jüri Büyük Ödülü ile pekişirken, Ceylan sineması Cannes'dan "Üç Maymun"la aldığı En İyi Yönetmen ve "Bir Zamanlar Anadolu'da" ile aldığı Büyük Jüri Ödülleri'nin de gösterdiği gibi hep hak ettiği takdiri gördü.

TÜRKİYE SINEMASINDA BİR ZİRVE NOKTASI

10 yıldır hızını hiç kesmeden, her anına büyük bir özen göstererek çektiği, insan doğasının büyük anlatıcısı olarak her yeni filmiyle sinemasını daha da güçlendiren Nuri Bilge Ceylan, bu yıl aldığı Altın Palmiye ile yaşayan en büyük yönetmenler arasında zirvedeki yerini bir kez daha kanıtladı. Türkiye sineması içinse en son 1982'de Altın Palmiye'ye "Yol" ile uzanan Yılmaz Güney'i bir kez daha saygıyla anmamıza vesile olan ve Türkiye sinemasının 100. yılına denk gelmesiyle anlamı büyüyen bir ödüldü. Türkiye sineması için de hiç şüphesiz zirve noktalarından biriydi.

"Kış Uykusu", merkezine Aydın adlı emekli aktörü alıyor. Haluk Bilginer'in müthiş bir performansla canlandığı Aydın, Kapadokya'da babadan kalma bir oteli işletiyor. İzleyenleri gülümseten bir ayrıntı ile emekli aktör Aydın'ın otelinin ismi Otel Othello. Kendisinden genç karısı (Melisa Sözen) zor bir adam olan Aydın'la mesafeli ve kendisini hayır işlerine adanmış. Bir boşanmadan sonra Aydın'ın yanına gelen kız kardeşi (Demet Akbağ), mutsuz ve geçmişini sorguladığı bir dönem geçirirken Aydın'ın sağlam gözükken ama kırılğan egosuna darbeler vurmaktan geri durmuyor. Diğer yandan bu varlıklı ailenin geçim derindeki kiracıları filmin önemli bir eksen. İmam olan Hamdi (Serhat Mustafa Kılıç) Aydın'dan kirayı ödemek için süre isterken, belalı kardeşinin (Nejat İşler) gururu ön planda. Konusundan da anlaşılabilirliği gibi hepsi başarıyla çizilmiş bu karakterler filmde, sınıf, kadın - erkek, aile gibi çeşitli ilişkileri ortaya serecek bir zenginlik sunuyor.

EDEBİ DİYALOGLAR

Evrenselliğe jüri başkanı Jane Campion'ın söylediği gibi dürüst karakterleri, sürükleyiciliği, insanların yakınındakilere zalimliğini sergilemesiyle ulaşan "Kış Uykusu", Ceylan'ın her zaman çıkış noktası olduğunu ifade ettiği insan doğasını anlama çabasının kusursuz bir örneği. İnsandan sosyal ve politik olana ulaştığını vurgulayan Ceylan'ın "Kış Uykusu", Türkiye entelektüelinin ilişkileri üzerinden sunduğu Türkiye panoramasının gücüyle de çok zengin bir film.

Çok sevdiği yazar Anton Çehov'un etkisini filmin sonunda çıkan "Çehov'un bazı hikayelerinden esinlenilmiştir," yazısında da belirten Ceylan'ın bu filmde takipçilerine sunduğu yeni bir yönü var: Diyalog. Sessizliği tercih eden karakterleri ile tanınan Ceylan ve ortak senarist Ebru Ceylan, dakikalarca süren bol konuşmalı sahnelerle diyalog yazımındaki hakimiyetlerini de ortaya koyu-

Nuri Bilge Ceylan, "İklimler"de karısı Ebru Ceylan'la başroldeydi.

2008 tarihli "Üç Maymun"da Hatice Aslan ve Yavuz Bingöl rol aldılar.

Muzaffer Özdemir "Uzak"ta Mahmut isimli karakteri canlandırdı.

yorlar. Ceylan'ın kendi sözleriyle 'edebi diyalog denemesi' dediği bu yeniliğin sonucunun ne kadar iyi işlediği, filmin Cannes'da favorilikten Altın Palmiye'ye uzanmasından da anlaşılıyor. "Kış Uykusu"ndaki diyalog kullanımı; görsel dehası, ritmi, karakter yaratma gücüyle önceki filmlerinde hayranlık uyandıran Ceylan'ın sinemasında ataletle kapılmayan, filmografisinde tekrara düşmeyen ve yarattığı üslubu rahatlıkla daha ileriye taşıyabilecek bir sinemacı olduğunu gösteriyor.

Filmin öne çıkan diğer bir yanı da 3 saat 16 dakikalık süresi.

67. Cannes Film Festivali'nin resmi seçisini açıklarken Thierry Fremaux'nun ilk kez dikkat çektiği süresi, son gece ödülü verdikten sonra basın toplantısında konuşan jüri başkanı Jane Campion'ın da filmle ilgili yorumlarının ilkiydi. Başta jüri olarak bu süreden korktuklarını söyleyen Campion, sonraki cümlesiyle filmi izleyenlerin duygularını çok iyi ifade etti: "Daha uzun saatler sürsün istedim." **MS**

Mutluluğun resmini görmüş olduk!

Nuri Bilge Ceylan'ın "Kış Uykusu" filmiyle 67. Cannes Film Festivali'nden hem Altın Palmiye'yi hem FIPRESCI Ödülü'nü kazanmasının ardından filmin oyuncularını Haluk Bilginer ve Nejat İşler'den, 32 yıl önce Şerif Gören'in yönettiği, Yılmaz Güney'in Altın Palmiye kazanan filmi "Yol"da başrol oynayan Halil Ergün ve Tarık Akan'a, Türkiye'nin en önemli sinema eleştirmenlerine kadar sinema dünyasının usta isimleri görüşlerini Milliyet Sanat'la paylaştı.

HALUK BİLGİNER (OYUNCU)

"HEM CEYLAN HEM TÜRKİYE ADINA ÇOK MUTLU OLDUM"

Ben çok mutlu oldum tabii. Nuri Bilge Ceylan'ın bunu gerçekten hak ettiğini düşünüyorum. Nuri Bilge Ceylan gibi bir sinema ustası bence kendi bildiği gibi yaparsa böyle oluyor işte. Yani hiçbir art niyet olmadan, gişe düşünmeden, sadece kendi bildiğini, inandığını yaptığı zaman insanlar da bunu takdir ediyor. Çünkü ben senaryoyu ilk okuduğumda bunun çok geniş bir senaryo olduğunu düşünmüştüm. Hem çok sevdim senaryoyu hem de son derece dürüst olduğunu

düşündüm. Aynı dürüstlüğün taşındığını, hatta ileri gittiğini gördüm ve bu beni çok mutlu etti filmi izlediğim zaman. Ben de filmi ilk kez Cannes'daki 3 bin kişiyle izledim. 3 saat 16 dakikalık film bittikten sonra da bütün salon ayağa kalkıp 10 dakika alkışladı filmi... Festival başkanı bizi salondan çıkarmak zorunda kaldı artık, millet yorulmasın diye. Jüri başkanı Jane Campion, ödül töreninden sonra, "Ben 3 saat 16 dakikalık filmi izlemeye girerken çok korkmuştum önce. Çok uzun bir film, ne yapacağız acaba diye... Fakat film bittikten sonra keşke iki saat daha olsaydı," demiş. Tabii jüri başkanının bunu söylüyor olması çok güzel. Baştan beri favori gösteriliyordu film ama Nuri Bilge Ceylan olduğu için favori gösteriliyordu. Daha filmi kimse izlemedi. Fakat film izlendikten sonra favori olma durumu sonuna kadar devam etti. Ben hem Nuri Bilge Ceylan adına hem Türkiye adına çok mutlu oldum. 32 yıl sonra Türkiye'ye Altın Palmiye'nin gelmesi mutluluk verici tabii. Gönlümüze su serpti "Kış Uykusu". Bu çorbadaki birazcık da olsa tuzum oldu, ayrıca mutluyum.

Nuri Bilge Ceylan ödülünü Quentin Tarantino ve Uma Thurman'ın elinden aldı.

ATILLA DORSAY (ELEŞTİRMEN)

“SONSUZ BİR SEVİNÇ VE MUTLULUK DUYDUM”

Nuri Bilge Ceylan'ın Cannes serüvenini baştan beri izlemiş bir sinema yazarı olarak (her ne kadar bu yıl sağlık sorunları nedeniyle gidemediysem de) ve ayrıca adına özetle “Genç Türk Sineması” ya da “Yeni Türk Sineması” denen olayı da başından beri izlemiş ve desteklemiş bir sinemasever olarak bu ödülün sonsuz bir sevinç ve mutluluk duymam çok doğal. Gerçi, bekleniyordu diyenler var ama Cannes her zaman sürprizlidir ve Altın Palmiye'nin yanından da geçebilirdi film.

Ama bu sefer tam 12'den vurdu. Tabii, bütün filmleri görmediğim için çok sağlıklı bir yargıda bulunamam ama onca ustanın arasında, ki aralarında kimlerin olduğunu tüm sinemaseverler biliyor, en önlere geçmek ve bu ödülü 32 yıl sonra yeniden Türkiye'ye getirmek herhalde Nuri Bilge Ceylan için de büyük bir mutluluk kaynağı olmuştur. Sinemanın artık evrensel ölçüleri var; sanatsal sinema ve kitle sineması dediğimiz alanlar sanıldığı kadar aykırı ve ters düşen şeyler değil. En azından birbirlerinden alacağı ve vereceği çok şeyleri olduğuna inanıyorum. Bu başarının Nuri Bilge'nin hem bizdeki hem dışarıdaki seyircisini ciddi bir biçimde artıracaklarını düşünüyorum. Onun filmlerine “Bir taş yuvarlandı da, kaç dakika yuvarlandı,” türünden yaklaşımlar yerine, daha ciddi biçimde yorumlar yapılabileceğine inanıyorum.

ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR

(FIPRESCI CANNES JÜRİ BAŞKANI VE ELEŞTİRMEN)

“ÖDÜL VERMEMEK SEÇENEKLERİMİZ ARASINDA DEĞİLDİ”

İsmiyle müsemma bir aydının orta yaşında ve Kapadokya dekorundaki münzevi yaşamında yakınlarıyla olan yüzleşmesi 32 yıl sonra bize ikinci kez Altın Palmiye kazandırdı. “Kış Uykusu” insan ruhunun karanlık tarafını tipik Çehov inceliğiyle kurcalaması ve adeta iplik iplik ayırmasıyla aşına olduğumuz bir Nuri Bilge Ceylan filmi. Aynı zamanda günlük hayatın sıradan gidişatı içindeki karakterleri habire konuşturarak risk alması, onun bildik ‘sessiz’ sinemasında bir dönüm noktası

yaratıyor. Onca lafla birlikte zekice kurgulanmış diyalogların yarattığı imalı, acımasız ve pasif agresif saldırılar ‘sessiz’ ve derinden içimize işliyor. Son kertede iyi niyetli zengin aydın ile fakir olan arasındaki mecburiyet ilişkisi sadece bir memleket meselesi değil, ebedi ve evrensel bir açmaz olarak ortada. Ceylan'ın başarısı bunu edebi bir edayla sinema perdesine yansıtması. ABD'den Fransa'ya dokuz kişilik FIPRESCI jürisi olarak sinema duygusuyla diğerlerinden gayet üst noktada olan bu filme ödül vermemek galiba seçeneklerimiz arasında değildi.

TARIK AKAN (OYUNCU)

“HEYECANDAN GÖZLERİM DOLDU NEREDEYSE”

Çok mutlu oldum ilk öğrendiğimde. Heyecandan gözlerim doldu neredeyse. Gerçekten Nuri Bilge Ceylan, Yılmaz Abi (Güney) ile beraber Türkiye'ye gelmiş en önemli yönetmenlerden bir tanesi. Gerçekten hem senaryosuyla hem yönetmenliğiyle kendisini ispat etmiş bir isim. Muhteşem bir başarı elde etti ve arkası da gelecek diye düşünüyorum. Ödül törenini de seyrederken, '82'de olanlar aklıma geldi. “Yol” filminin ödül aldığı o gün... Benim o dönem yurt dışı çıkış yasağım vardı, mahkemelerim devam ediyordu. Yılmaz Abi'nin ödülü aldığı gece biz de, rahmetli Zeki Ökten, Atif Yılmaz ve Şerif Gören hep beraber şaraplarımızı, rakılarımızı kaldırdık havaya, Yılmaz Abi de Cannes da ödülünü kaldırıyor havaya. Nuri Bilge Ceylan'ın Yılmaz Abi'yi sevdiğini ve yakından takip ettiğini biliyorum. Yılmaz Abi'den de etkilendiğini tahmin ediyorum...

HALİL ERGÜN (OYUNCU)

**"BU ÖDÜL BİZE ÇOK ÖNEMLİ
HAREKET İMKANLARI GETİRECEK"**

Çok seviyoruz, bunlar çok güzel şeyler. Dünyanın çok önemli bir festivalinden bu sonucu almak çok önemli. İlk kez benim de oynadığım "Yol" filmiyle almıştık Altın Palmiye'yi, biliyorsunuz. Yeri gelmişken bunu da söylemek istiyorum; aslanan Nuri Bilge Ceylan'ın başarısını kutlamak, onun sevincini iletmek ama doğrusu "Yol'un aldığı ödülünden sonra, bunun ağır faturasını çektik. Kimse sahiplenmemişti doğru dürüst. Bu ödülün siyasi olarak, Yılmaz Güney olduğu için veril-

diğini söyleyip küçümsemişlerdi; Türkiye biraz böyle bir yer. Ama orada Yılmaz Güney ve beraberinde tabii Şerif Gören bu işi Türkiye adına ilk göğüsleyenlerdendir. Nuri Bilge Ceylan'ın filmi bilmiyorum, izlemedim henüz ama mesajıyla da duruşuyla da zaten doğru bir arkadaşımızdır. Bu çok önemli bir şey; sinemamızın oralarda karşılık görmesi sevindirici bir şey, bu bize çok önemli hareket imkanları getirecek. Çünkü "Yeni Sinema Kuşağı" yurt dışına açılmak zorunda, ancak bu şekilde endüstriyi geliştirebiliriz. Herkesi, filmde rol alan arkadaşları da tebrik ediyorum, kutluyorum, onlarla aynı sevinci paylaşıyorum. Bir gün inşallah bize de döner Nuri Bilge, bizim de oynayabileceğimiz bir karakter çıkınca biz de kendisiyle beraber film yapma tadına varırız.

NEJAT İŞLER (OYUNCU)

"BİLGE'NİN BAŞARILARLA DOLU UZUN BİR YOLU VAR"

Elbette gurur verici bir ödül. Bu filmin bir parçası olduğumdan benim için çok sevindirici ayrıca. Bence Bilge'nin başarılarla dolu uzun bir yolu var. Umarım yollarımız yine kesişir... Başımızda bir sürü bela varken, böylesine güzel bir haberi ıskalayan ve kendilerini hâlâ Türkiye basını diye sunan insanları da ayakta alkışlıyorum... **MS**

ALIN TAŞÇIYAN (FIPRESCI VE SIYAD BAŞKANI)

**"KIŞ UYKUSU'NU İZLEDİĞİMDE
ÇARPILDIĞIMI İTİRAF ETMELİYİM"**

Nuri Bilge Ceylan'ın Cannes'da yarışan ilk filmi "Uzak"la da Altın Palmiye'yi hak ettiğini düşünmüşümdür hep. Ödül, Gus Van Sant'ın "Elephant / Fil"ine gitmişti o zaman ama Jüri Büyük Ödülü'nü almıştı "Uzak"; tersi de olabilirdi. "İklimler" sadece FIPRESCI Ödülü'yle yetinmişti, bence o da Altın Palmiye'yi hak eden bir filmi. "Üç Maymun" ve "Bir Zamanlar Anadolu'da", benim özellikle sevdiğim filmler değildi ama "Kış Uykusu"nu izlediğim an çarpıldığımı itiraf et-

meliyim. Nuri Bilge Ceylan'ın zaten görsel estetik ustası olduğunu, ne kadar iyi bir yönetmen olduğunu biliyoruz fakat ilk kez bu kadar uzun diyaloglu, oyuncuların diyaloglarının akış performansına bağlı böylesine bir filmi yaparken ustalığının ne lere gideceğini tahmin etmek zordu. Kendi sineması içinde farklı bir sayfa açan bu filmde de çok parlak bir başarıyla çıktığını düşünüyorum. Ben genel olarak sinemada diyalogdan, sözden hazzeden biri değilim fakat sinemada söz, yani metin, eğer bu kadar iyi bir şekilde görüntüyle entegre olursa, bir yönetmen bu kadar ustaca mizansenle oyuncularından bu kadar doğal ve inandırıcı bir performans alırsa hakikaten çok takdir ederim; bu da çok takdir ettiğim filmlerden biri oldu. Film izledikten sonra çıktım ve ilk eleştirimi 10 dakika sonra yazabildim. İnsana daha izlerken çok ilham veren, aklında kalacak kadar önemli meselelere değinen bir film. O yüzden de çok hak edilmiş bir ödül olduğuna inanıyorum. Başka iyi filmler de vardı, onları da çok takdir ettim ama "Kış Uykusu"nun bu yılki Cannes Film Festivali seçkinde Altın Palmiye'yi her açıdan hak eden film olduğunu itiraf etmeliyim. Hem FIPRESCI Ödülü'nün hem Altın Palmiye'nin aynı filme gitmesi çok nadirdir. Michael Haneke hem eleştirmenleri hem sinemacıları birleştiren bir yönetmendir. Nuri Bilge Ceylan da bunu başardı.